

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ

Student support system administration, Under the jurisdiction of the Nakhon
Ratchasima Secondary Educational Service Area Office

เนรณ วชิระอังกูร¹, สุวิจักขณ์ มั่นสารนียธรรม², วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม³,

วรวิฑูฒิ พุดศรี⁴, สมเดช สำนวันดี⁵

Nerun Wachira-angkoon¹, suvijuk Mansaraneeyatham², Wiralpath Wongwatkasem³,

Worawut Phutsri⁴, Somdet Sawandee⁵

วิทยาลัยนครราชสีมา

Nakhon Ratchasima College

E-mail: donks76@yahoo.com, suvijuk2564@gmail.com, wiralpath@nmc.ac.th,

voravut2531@gmail.com, dad.sawan1@gmail.com

(Received : October 9, 2023 ; Edit : October 10, 2023 ; accepted : October 11, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ 2) เปรียบเทียบศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 331 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน และสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : คุณลักษณะอันพึงประสงค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research are to 1) study the desired characteristics of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Chaiyaphum Secondary Educational Service Area Office, 2) Compare and study the desired characteristics of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Chaiyaphum Secondary Educational Service Area Office Classified by educational level and the size of the educational institution The sample group used in the research included 331 school administrators and teachers. The results revealed that. The sample size was determined according to Krejci and Morgan's table. and group random, The research instrument is a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.80-1.00 and a confidence value for the entire questionnaire of 0.91. Statistics used for data analysis include frequency, percentage, mean, and deviation. standard T-test and F-test.

The research results found that

1. Desired characteristics of educational institution administrators Under the jurisdiction of the Chaiyaphum Secondary Educational Service Area Office Overall and each aspect is at a high level.

2. Educational institution administrators and teachers with different levels of education and working in educational institutions of different sizes Have opinions on studying the desirable characteristics of educational institution administrators. Under the jurisdiction of the Chaiyaphum Secondary Educational Service Area Office Overall, the differences are statistically significant at the .05 level.

Keywords: Desired characteristics, educational institution administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูปการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษาให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เมื่อมีผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดสร้างสรรค์และความมุ่งมั่นในการปฏิรูปการศึกษา เช่น มีวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์การศึกษา ผู้นำสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ชัดเจนเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและกำหนดยุทธศาสตร์ที่ชัดเจนในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์นั้น และแบ่งแผนการทำงานเพื่อส่งเสริมการปฏิรูปนั้นให้เป็นจริง การสนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผู้นำควรสร้างบรรยากาศที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตในสถานศึกษา โดยส่งเสริมการพัฒนาทักษะและความรู้ของบุคลากรและนักเรียน การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม ผู้นำควรส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการเรียนรู้และการสอน โดยให้พื้นที่และทรัพยากรที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาและการปรับปรุงของสถานศึกษา การสนับสนุนความหลากหลาย ผู้นำควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้างและสนับสนุนความหลากหลายในการศึกษา โดยเชื่อมโยงกับกลุ่มคนที่มีความแตกต่าง และสร้างโอกาสเท่าเทียมในการเรียนรู้ การสร้างความร่วมมือ ผู้นำควรสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง และสังคมในการพัฒนาแผนการศึกษาและการปฏิรูป ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการนำทางและสร้างการเปลี่ยนแปลงในระบบการศึกษา เมื่อมีผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ชัดเจนและความมุ่งมั่นในการปฏิรูป ระบบการศึกษามักจะมีโอกาสที่จะพัฒนาและปรับปรุงเพื่อให้ตอบสนองความต้องการของนักเรียนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งได้กำหนดไว้ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา โดยได้กล่าวถึงมาตรฐานเกี่ยวกับผู้บริหารโรงเรียนไว้ว่า “ผู้บริหารมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์” ซึ่งคำว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์คือคุณลักษณะหรือคุณสมบัติที่ควรแก่การยอมรับ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา จึงต้องพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ต้องมีศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ นับว่าเป็นคุณลักษณะที่สำคัญที่จะทำให้การบริหารจัดการศึกษาบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้จึงทำให้เห็นว่าการบริหารสถานศึกษานั้นจำเป็นต้องอาศัยคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อจะทำให้การบริหารสถานศึกษานั้นเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (พรนิภา คงเพชรศักดิ์, 2565)

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารจึงเป็นปัจจัยที่สำคัญและสามารถทำให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์และประสบผลสำเร็จ ตามต้องการและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะผู้บริหารที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ทางด้านบุคลิกภาพ ความสามารถในการบริหารงานด้านวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทัน ต่อการเปลี่ยนแปลงมีภาวะผู้นำสูง ตลอดจนมีมนุษยสัมพันธ์ซึ่งเป็นที่ยอมรับของผู้ใต้บังคับบัญชาและมีความเป็นประชาธิปไตย หากผู้บริหารมีคุณลักษณะหรือความสามารถที่เหมาะสม ก็จะได้รับยอมรับและความร่วมมือร่วมใจจากครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษารวมทั้งชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งจะส่งผลให้การบริหารสถานศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา (ฐาณูร ทัศนาลี, 2562)

ดังนั้น คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามักจะเป็นองค์ประกอบสำคัญในการสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีและให้การนำทางแก่นักเรียนและบุคลากรของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

กล่าวคือผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีความน่าเชื่อถือและความซื่อสัตย์ ผู้บริหารควรมีความซื่อสัตย์และความเป็นกลางในการดำเนินงานของสถานศึกษา นี้ช่วยสร้างความเชื่อถือในระบบการบริหารขององค์กรและช่วยให้คนทั้งในและนอกสถานศึกษามีความมั่นใจในการดำเนินการของผู้บริหาร ความเปิดรับฟังและการสื่อสารที่ดี ผู้บริหารควรเปิดรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากบุคลากร นักเรียน และผู้ปกครอง เพื่อสร้างสัมพันธที่ดีและความเข้าใจในสถานศึกษา ความเป็นภาวะผู้นำ ผู้บริหารควรมีความสามารถในการนำทางและประสานงานระหว่างบุคลากร เพื่อให้มีการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อวัตถุประสงค์ของสถานศึกษามีความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรมีความรับผิดชอบในการดำเนินการของสถานศึกษา รวมถึงความรับผิดชอบต่อการจัดการทรัพยากรทางการเงินและทรัพยากรทางบุคคล มีวิสัยทัศน์และวิสัยทัศน์อนาคต ผู้บริหารควรมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจนเกี่ยวกับทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษาในอนาคต และสามารถนำทางให้บุคลากรและนักเรียนในการตามรอยวิสัยทัศน์นั้น พัฒนาตนเอง ผู้บริหารควรมีความกระตือรือร้นในการพัฒนาทักษะและความรู้ของตนเอง เพื่อที่จะปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงในสถานศึกษาและในอนาคต มีความสามารถในการแก้ปัญหา ผู้บริหารควรมีความสามารถในการรับมือกับปัญหาและท้าทายที่อาจเกิดขึ้นในสถานศึกษา และมีความคิดสร้างสรรค์ในการหาทางแก้ไข ความเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารควรเป็นตัวอย่างในการสร้างสภาพบรรยากาศที่กระตือรือร้นและกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมและร่วมมือในสถานศึกษา ทั้งนี้ควรทราบว่าลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาอาจมีความแตกต่างกันอยู่กับบริบทและความต้องการของสถานศึกษาเฉพาะ แต่ความน่าเชื่อถือและความมุ่งมั่นที่เน้นไปที่การพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษาเป็นลักษณะที่สำคัญที่สุดสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาทุกคน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ เป็นสถานศึกษาที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษา ยังคงมีความต้องการที่จะพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งที่สำคัญที่จะเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้นั้น คือ การบริหารจัดการของผู้อำนวยการสถานศึกษาที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในด้านต่างๆ ได้แก่ การมีศิลปะในการทำงาน ฉลาดรอบรู้ กล้าตัดสินใจ ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใส่ใจปรับปรุงงาน มีความซื่อสัตย์ซื่อสัตย์และมีความคิดริเริ่ม จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาคูณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ให้เกิดประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นและได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคมและเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษา ให้มีคุณภาพและเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
2. เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

1) ปริญญาตรี	จำนวน 228 คน
2) สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน 103 คน
รวม	จำนวน 331 คน

2.2 ขนาดของสถานศึกษา จำแนกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1) ขนาดเล็ก	จำนวน 71 คน
2) ขนาดกลาง	จำนวน 98 คน
3) ขนาดใหญ่/ใหญ่พิเศษ	จำนวน 162 คน
รวม	จำนวน 331 คน

ตัวแปร

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาชัยภูมิ ตามแนวคิดของ Quible (2010) ได้แก่

1. มีศิลปะในการทำงาน
2. ฉลาดรอบรู้ กล้าตัดสินใจ
3. ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใส่ใจปรับปรุงงาน
4. มีความซื่อสัตย์ขยันและมีความคิดริเริ่ม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ได้แก่ ระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553: 74 – 84)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยสังเคราะห์จากนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้
4. นำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC) ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 – 1.00 และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
5. นำเสนอแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
6. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 40 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.91
7. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ
2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 322 ชุด คิดเป็นร้อยละร้อย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษา และขนาดของสถานศึกษา ของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)
2. วิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อโดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แตกต่างกัน จำแนกระดับการศึกษา โดยใช้ค่า t – test (Independent samples)

4. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยใช้ F-test (One way ANOVA) เมื่อพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ แตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับปฏิบัติ		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีศิลปะในการทำงาน	4.50	0.17	มาก	1
2	ด้านมีความฉลาดรอบรู้ กล้าตัดสินใจ	4.46	0.17	มาก	3
3	ด้านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใส่ใจ ปรับปรุงงาน	4.47	0.15	มาก	2
4	มีความซื่อสัตย์ซ้นและมีความคิด ริเริ่ม	4.45	0.16	มาก	4
ภาพรวม		4.47	0.09	มาก	

จากตาราง 1 แสดงว่า คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมมีการปฏิบัติระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.47, S.D.= 0.09) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุด คือ ด้านการมีศิลปะในการทำงาน ($\bar{X}$ = 4.50, S.D.= 0.17) รองลงมาคือ ด้านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใส่ใจปรับปรุงงาน ($\bar{X}$ = 4.47, S.D. = 0.15) ด้านมีความฉลาดรอบรู้กล้าตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.46, S.D.= 0.17) ตามลำดับ ด้านที่มีการปฏิบัติต่ำสุด คือ มีความซื่อสัตย์ซ้นและมีความคิดริเริ่ม ($\bar{X}$ = 4.45, S.D.= 0.16)

2. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา ดังตารางที่ 2

ตาราง 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้าน ที่	คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	ปริญญตรี		สูงกว่าปริญญตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีศิลปะในการทำงาน	4.49	0.18	4.50	0.17	.557	.572
2	ด้านมีความฉลาดรอบรู้ กล้า ตัดสินใจ	4.44	0.16	4.56	0.17	.870	.386
3	ด้านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม และใส่ใจปรับปรุงงาน	4.45	0.17	4.47	0.15	1.376	.171
4	ด้านมีความซื่อสัตย์ขยันและมี ความคิดริเริ่ม	4.41	0.16	4.46	0.16	3.543*	<.001
รวม		4.45	0.09	4.47	0.09	2.791*	.006

* $p \leq .05$

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมีความซื่อสัตย์ขยันและมีความคิดริเริ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการมีศิลปะในการทำงาน ด้านมีความฉลาดรอบรู้กล้าตัดสินใจ และ ด้านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใส่ใจปรับปรุงงาน ไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

คุณลักษณะอันพึง ประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p- value
1. ด้านการมีศิลปะในการ ทำงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.091	2	0.046	1.508	.223
	ภายในกลุ่ม	9.919	328	0.030		
	รวม	10.010	330			

2. ด้านมีความฉลาดรอบรู้ กล้าตัดสินใจ	ระหว่างกลุ่ม	0.140	2	0.070	2.484	.085
	ภายในกลุ่ม	9.258	328	0.028		
	รวม	9.398	330			
3. ด้านศึกษาหาความรู้ เพิ่มเติมและใส่ใจปรับปรุง งาน	ระหว่างกลุ่ม	0.058	2	0.029	1.163	.314
	ภายในกลุ่ม	8.239	328	0.025		
	รวม	8.298	330			
4. ด้านมีความซื่อสัตย์ซื่อ และมีความคิดริเริ่ม	ระหว่างกลุ่ม	0.356	2	0.178	6.813*	.001
	ภายในกลุ่ม	8.581	328	0.026		
	รวม	8.938	330			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	0.092	2	0.046	5.562*	.004
	ภายในกลุ่ม	2.726	328	0.008		
	รวม	2.819	330			

*p ≤ .05

จากตาราง 3 แสดงว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมีความซื่อสัตย์ซื่อและมีความคิดริเริ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการมีศิลปะในการทำงาน ด้านมีความฉลาดรอบรู้กล้าตัดสินใจ และ ด้านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใส่ใจปรับปรุงงาน ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ชัยภูมิ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีศิลปะในการทำงาน ฉลาดรอบรู้ กล้าตัดสินใจ ศึกษาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงงานให้เข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันได้ดี มีความซื่อสัตย์ซื่อและมีความคิดริเริ่ม และเป็นบุคคลต้นแบบที่เป็นผู้นำด้านการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทภาค์ อุสุวรรณ (2565) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอหนองปรือ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ครูมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมีความซื่อสัตย์ซื่อและมีความคิดริเริ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการมีศิลปะในการทำงาน ด้านมี

ความฉลาดรอบรู้กล้าตัดสินใจ และ ด้านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใส่ใจปรับปรุงงาน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจาก ครูผู้สอนที่จบการศึกษาในระดับปริญญาตรี ยังมองไม่เห็นว่าคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกมาเป็นอย่างไร และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรีจะเข้าใจรายละเอียดของการมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าว่าการที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนอยู่นั้นมันคือสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าเป็นผู้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจในการดำเนินงานด้านต่างๆ การมีความขยันซื่อสัตย์อดทน และเป็นบุคคลริเริ่มสร้างสรรค์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นันทภัก อู่สุวรรณ (2565) ได้ทำการวิจัย เรื่อง คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 4 ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชัยภูมิ โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านมีความซื่อสัตย์ขยันและมีความคิดริเริ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการมีศิลปะในการทำงาน ด้านมีความฉลาดรอบรู้กล้าตัดสินใจ และ ด้านศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและใส่ใจปรับปรุงงาน ไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีการปฏิบัติตนแตกต่างกันออกไปตามบริบท เนื่องจากการบริหารงานงานในสถานศึกษาในแต่ละขนาดนั้นต้องดำเนินการตามสภาพทั่วไปของพื้นที่และวัฒนธรรมของแต่ละชุมชนทำให้การแสดงถึงคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของแต่ละคนท่านแตกต่างกันและส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นที่แตกต่าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ รุ่งนภา จันภักดี (2566) ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 จำแนกตาม ขนาดโรงเรียนโดยรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และแตกต่างกันในด้านมนุษยสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางการนิเทศ

กำกับ ติดตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลสูงขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ ใน โรงเรียนเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรมีการศึกษากับตัวแปรด้านอื่นๆ อาทิ เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน เพื่อความน่าเชื่อถือของงานวิจัยมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ฐากร ทศมาลี. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นันทศักดิ์ อู่สุวรรณ. (2565). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูในโรงเรียนกลุ่มอำเภอนองปรีอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- รุ่งนภา จันภักดี. (2566). คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3. คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determination of sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*, 30(3), pp. 607-610.
- Quible. (2010). *Essentials of Psychological Testing*. New York: Harper and Brother.